

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2-й рік/ III семестр
----------------------	-------------------------------	----------------	-------	------------------------	----------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітня програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 3 Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 54
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кордонєць О.А. кандидат філологічних наук kordonets.oleksandr@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Фольклор (усна народна творчість), давня українська література, історія української літератури XIX століття, вступ до літературознавства
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	У літературознавстві на рубежі XX – XXI століть все більшого звучання набирає думка, що саме з літературою епохи модернізму (кінця XIX – початку XX ст.) як одного з центральних в історії української літератури пов'язані європейські досягнення вітчизняного письменства. Таким чином, можемо сказати, що курсу «Історія української літератури кінця XIX – початку XX ст.» належить особлива роль. Предметом курсу є літературний процес кінця XIX – початку XX ст. Метою курсу є осмислення основних закономірностей розвитку української літератури на рубежі століть, у виявленні домінуючих прикмет творчості представників різних літературних напрямів, угруповань, в усвідомленні національно-

визвольних прагнень кращих представників красного письменства. Крім іншого, цей курс має на меті ознайомити студентів-філологів із науковими фактами і явищами українського письменства зламу століть, виробити у них вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.

ЗК 3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ЗК 5. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Цінування мультикультурності та повага до неї.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

ФК 4. Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.

ФК 5. Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.

ФК 6. Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.

ФК 7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формах, у різних жанровостильових різновидах спілкування.

ФК 8. Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 9. Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та світової літератури.

ФК 11. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК 14. Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

ФК 16. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (наукові панелі, конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній (освітній) сфері.

ФК 17. Дотримуватись принципів академічної доброчесності

Очікувані програмні результати після закінчення курсу «Історія української літератури кінця XIX – початку XX ст.»:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.

ПРН 7. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 13. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (зокрема представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.

ПРН 15. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПРН 16. Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.

ПРН 17. Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільнолітературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.

ПРН 18. Знання кращих творів української і світової літератури.

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії української літератури;
- основні етапи формування історії української літератури як наукової дисципліни;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- теоретичні засади, методи та методіку вивчення курсу історії української літератури;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток української літератури;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії української та зарубіжної літератури;
- обсяг та проблемні питання шкільного курсу української літератури.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;

- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- вміти сприймати і аналізувати твір у його формально-змістовій єдності.
- вільно користуватися системою знань з історії української літератури кінця XIX – початку XX ст.;
- виокремлювати основні напрями української літератури кінця XIX – початку XX ст., орієнтуватись у її загальній проблематиці, знати сюжетні особливості та героїв вивчених епічних та драматичних творів;
- розкривати суть та особливості модернізму як основного літературного напрямку цього періоду, давати характеристику модерністських течій;
- користуватися літературно-критичною термінологією;
- аналізувати художні твори під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень;
- усвідомлювати об'єктивну цінність того чи іншого українського письменника для сучасного читача, знати творчі біографії авторів, характерні особливості індивідуального стилю;
- порівнювати і знаходити спільні риси та відмінності в українській та європейських літературах епохи модернізму, знати творчі маніфести та особливості розвитку модерністських течій у руслі української літератури в порівнянні з іншими літературами.

Тематика дисципліни

Зародження модернізму в українській літературі. Предмет та завдання курсу. Своєрідність літературного процесу кінця XIX – початку XX ст. 2. Модернізм та його розвиток в Україні. Сильові пошуки українського модернізму Творчість Івана Франка (поетична, прозова, драматургічна, критична) і літературний процес кінця XIX – початку XX ст. Розвиток лірики та драматургії епохи модернізму. Неоромантизм в українській літературі і поетична та драматургічна творчість Лесі Українки. Реалістичні тенденції в розвитку української поезії кінця XIX – початку XX ст. і творчість В.Самійленка. Лірика Миколи Вороного. Микола Вороний як історик літератури і теоретик українського модернізму. Символізм в українській літературі. Творчість Олександра Олеся. Творчість поетів «Молодої Музи» (В.Пачовський, П.Карманський, Б.Лепкий та інші). Українська проза кінця XIX – початку XX ст. Головні тенденції розвитку української прози епохи модернізму. Національна самобутність українського літературного процесу кінця XIX – початку XX ст. Імпресіонізм в українській прозі. Творчість М.Коцюбинського. Неоромантизм в українській прозі. Творчість Ольги Кобилянської. Експресіонізм в українській прозі. Творчість В.Стефаника. Розвиток психологічного реалізму в українській прозі. Творчість Леся Мартовича, Осипа Маковея, Тимофія Бордуляка. Лірична проза Марка Черемшини. Сильова та тематична різноманітність новелістики представників «молодої генерації»: М.Яцків, Б.Лепкий, А.Кримський, А.Тесленко,

	Дніпрова Чайка. Творчість Степана Васильченка. Володимир Винниченко – найвизначніша постать українського неореалізму.
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Форми поточного контролю: усні відповіді, конспекти, презентації, доповіді, творчі завдання Форма модульного контролю: тестова контрольна робота Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі
Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (тези наукових статей, конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів Іспит (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Технічне забезпечення: Classroom дисципліни
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<i>Єфремов С.</i> Історія українського письменства. К.: Femina, 1995. 688с. <i>Історія української літератури: кінець XIX – початок XXI ст.:</i> підручник: У 10 т. / Ю.Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т.1. У пошуках іманентного сенсу. – 2013. 512 с. <i>Історія української літератури: кінець XIX – початок XXI ст.:</i> підручник: У 10 т. / Ю.Ковалів. К.: ВЦ «Академія», 2013. Т.2. У пошуках іманентного сенсу. 624 с. <i>Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст.:</i> У 2 кн. / За ред. О.Гнідан. К., 2005. <i>Трофименко Т.</i> Усе, що ви хотіли знати про українську літературу. Романи. Харків: Віват, 2022. 301 с. <i>Кузьменко В.</i> Історія української літератури: XX – початок XXI ст.: навчальний посібник: У 3 т. Т.1. К.: Академвидав, 2014. <i>Літературознавчий словник-довідник</i> / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. К.: Академія, 1997. 752с. <i>Наєнко М.</i> Художня література України. Від міфів до реального модерну. – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 1064 с. <i>Теорія літератури</i> / За ред. О.Галича. К., 2001. <i>Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики XX ст.:</i> У 3 кн. К.: Рось, 1994. <i>Хрестоматія української літератури та літературної критики XIX ст.:</i> У 3 кн. / Упорядкування та фахове видання Надії Гаєвської. К., 1997.